

Čitateljem v pouk in zabavo.

Krvavi božični prazniki.

V zadnji številki smo poročali na kratko o v zgodovini največji železniški nesreči, ki se je zgodila v soboto pred božičnimi prazniki na progi Paris—Strasbourg, 25 km od Pariza. Trčila sta s nadstokilometersko brzino 2 brzovlaka, ki sta bila polna ljudi, ki so se vozili iz Pariza, da bi obhajali božič med svojci. Brzovlak Paris—Strasbourg je zavozil od zadaj v brzovlak Pariz—Nancy, ki je drvel po istem tiru pred njim, ter raztrgal in zdrobil zaradi silovitosti zaleta predhodni brzovlak na kose.

Na dan nesreče je ležala nad Parizom in nad vso Francijo precej gosta megla, ki je močno ovirala promet. Radi praznikov se je seveda vsem zelo mudilo. Vlaki, ki so prihajali in odhajali z zamudami, so skušali na odprti progi popraviti zamude. Tudi brzovlak Pariz—Nancy je zapustil v soboto zvečer pariško postajo z zamudo 30 minut. Zamude pa ni mogel popraviti, ker se je moral ustavljati na prvih postajah izven Pariza. Kar naenkrat je prihrumel za njim brzovlak Pariz—Strasbourg z jekleno lokomotivo. Strojvodja in kurjač sta zaradi megle prezrla signalne luči ob progi. Ko je bil strassbourški brzovlak že tik pred nancyškim brzovlakom, je strojvodja skušal potegniti zavoro, toda bilo je že prepozno. Njegova lokomotiva je tedaj brzela z naglico 102 km na uro in je bila preblizu prvemu vlaku, da bi se dala ustaviti. Z vso silovitostjo je strassbourški vlak zavozil v svojega predhodnika. Ker je imel strassbourški brzovlak kovinaste, njegov predhodnik pa večinoma lesene vagone, je bil učinek še strahovitejši: železo in les sta letela na vse strani. Samo prvi vagoni nancyškega brzovlaka so ostali nepoškodovani, ostalo je lokomotiva strassbourškega ekspresa zmlela. Pri tako silovitem trčenju se ne smemo čuditi, če je bilo 217 oseb ubitih in nad 300 pa ranjenih. Med ponesrečenimi je veliko žensk ter otrok. Med smrtnimi žrtvami je tudi bivši minister Henry Roubain, hudo ranjena sta dva poslanca. Pri nesreči je bila ob življenje ena cela družina. Obupnih klicev, stokanja in jokanja, ki se je odigravalo pri tako grozni nesreči, sploh ni mogoče opisati.

Računajo, da bo morala plačati železnica svojcem smrtno ponesrečenih in pohabljenecem nad 100 milijonov frankov odškodnine.

Strojvodja in kurjač strassbourškega brzovlaka sta ostala oba nepoškodovana. Koj po nesreči so oba zaprli, a preiskava je dognala, da ju ne zadene nobena krivda. Poskusi z lokomotivo so dognali, da niso delovale svarilne naprave natančno in ne zadene zaradi tega strojvodjo nobena krivda.

»Ti ne veruješ ničesar?«

»Verjamem samo to, kar razumem.«

»No ja, konečno je vse eno!«

Koliko zemlje rabi človek?

Svetovno znani ruski pisatelj Tolstoj je dal na zgoranje vprašanje odgovor v ljudski pripovedki, ki slika kmečko pohlepnost po zemlji. Pravljičar opisuje ruskega kmeta, ki je neprestano tuhtal ter gruntal, kako bi razširil svojo posest. Peklenšček je zapazil kmetovo pohlepnost in ga je zvalil venkaj v rusko stepe k Baškrom. Baškiri so mu obljubili za 1000 rubljev toliko najrodovitnejše zemlje, kolikor je bo lahko obhodil v enem dnevu. Pri vzhodu solнца se mora podati na pot z griča, na katerem bodo čakali baškirski starešine, do zahoda solнца mora biti nazaj na istem hribčku. Vsa zemlja, katero bo obhodil od solnčnega vzhoda do zatona, bo postala njegova lastnina. Ako bi se vrnil prepozno na cilj, zapade kupnina 1000 rubljev.

Kmet se poda na pot. Vedno več ter nove zemlje hoče omejiti. Tamkaj ga vabi polje, tam dolina, v kateri bi izbornu uspeval lan, tam zopet pašnik z najlepšo travo. Vse bi naj postalo njegovo in vedno bolj ter bolj hoče raztegniti mejo. Nenasitno se vrže kmet preko vse nove mu pokrajine. Danes, samo danes lahko postane njegova last vse, kar vidi. Že začne pripekati poldansko solnce. Brez suknje in škornjev drvi naprej. S časom postane senca že grozeče daljša. Sedaj hiti kmet naravnost na bližnji grič, na katerem čakajo nanj Baškiri. Hitreje, le še bolj hitro, sicer ne bo dosegel izhodišča in 1000 rubljev bo zapadlo!

Ves prepoten, v strahu in kesanju radi skoposti brzi kmet proti hribčku. Zbere zadnje moči, se požene navzgor in doseže izhodišče baš v trenutku, ko pošilja solnce zadnje žarke po stepi. Dobil je stavo! Vsled prevelike zmučenosti se pa zgrudi in — ne vstane več! Najstarejši od Baškirov se posmejuje na ves glas kmetu, o katerem je znal vnaprej, da ne bo poznal nobenih mej glede pohlepa po zemlji. Nato zagradi starešina lopato. Koliko zemlje potrebuje človek? Kolikor znaša njegova dolžina od glave do pet, da se v njej za vselej odpočije.

Meja, katero je hotel potegniti ruski kmet v deželi Baškirov za svojo posest, je postala tudi meja njegovemu gladi po zemlji. Ta baškirska meja je postala meja med kmetovim življenjem ter smrtjo.

*

Zadnji carski poslanik.

Kakor je znano, so ameriške Združene države pred kratkem priznale sovjetsko Rusijo. Do priznanja sovjetov je zastopal mogočno Rusijo kot poslanik v Washingtonu ekscelenca Sergejev, ki je imel naslov »carski ruski poslanik«. Ekscelenca se je moral sedaj umakniti novemu — sovjetskemu gospodu.

Do dneva, ko je ruski komisar za zunanje Litvinov sklenil s predsednikom Rooseveltom pogodbo o priznanju boljše Rusije, je bil polnomočni zastopnik že dolgo rajne carske Rusije celih 16 let po prevratu Sergejev. Ekscelenca je bil tudi oskrbnik palače ruskega poslanštva v Washingtonu. Seveda je prebival v res nekoč razkošni palači le v stanovanju za vratarja. Lepo in krasno poslopje je propadalo od prevrata, ker ni bilo denarja za popravila. Ekscelenca Sergejev je bil v eni osebi: poslanik, vratar in sam svoj sluga. Poslanik že dolgo časa ni imel v žepu niti enega rublja. Washingtonska bela hiša ali parlament ga je vabila k vsakemu večjemu sprejemu, k raznim slavnostim itd., a uboga para ni mogel sprejeti niti enega vabila, ker ni imel za razna slavja ne predpisane obleke in ne denarja. Gladoval je pri vseh brezštevilnih vabilih k pojedinam.

Sedaj je njegovo poslanikovanje pri kraju in ekscelenca Sergejev je moral zapustiti celo vratarjevo stanovanje v palači ruskega poslanštva v Washingtonu. Iz vratarjevega kota sta ga spremlila na ulico mraz in lakota...

»Pivo? Popolnoma izključeno!« je rekel zdravnik bolniku. »Sem vam že vendar rekel pred šestimi tedni, da ne smete uživati prav nobenega alkohola!«

»Znam, gospod doktor. Sem si pač mislil, da je mogoče med tem časom zdravniška veda zopet nekoliko napredovala.«

»Ste lahko brez skrbi, milostna gospa. Dva tedna jejte pridno solato, par jabolk zjutraj, popoldne popijte nekoliko citroninega soka, čudili se boste, kako boste postali zdravi.«

»Da, da — a povejte mi, gospod doktor, ali naj vse našeto vzamem pred zajutrekom, pred kosilom in pred večerjo?«

SKRIVALNICA.

Kje je mlinar?

Ali si že obnovil naročnino?